انتشار فیلم سرقت جرم است؟

هر از گاهی شاهد انتشار فیلم از وقوع یک سرقت در فضای مجازی هستیم. اما آیا این کار جرم است؟ بر اساس ماده ۶۹۷ قانون مجازات اسلامی پخش کننده تصاویر عمل مجرمانه سرقت را به شاکی نسبت داده است و اگر بتواند صحت آن اسناد را ثابت کند عمل وی جرم محسوب نخواهد شد؛ مگر اینکه نشر آن اشاعه فحشا محسوب شود.

فیلم سرقت را به پلیس بدهید

فیلمبرداری از لحظه درگیری یا فیلم لحظه وقوع سرقت ایرادی ندارد اما انتشارش در فضای مجازی کار اشتباهی است و بهتر است که این فیلم‌ها در اختیار پلیس تخصصی مرتبط با آن جرم قرار گیرد تا دستگیری آن سارق با سرعت بیشتری انجام شود. از سویی انتشار این فیلم‌ها ممکن است مصداق تشویش اذهان عمومی باشد.

مدرکی برای اثبات جرم

در قانون برای اثبات وقوع جرم راه‌های مختلفی وجود دارد که یکی از آنها علم قاضی است. اما چه مدارکی برای قاضی علم‌آور است؟ این مدارک از جمله فیلم، عکس، گزارش کارشناسی و مسائلی از این قبیل است. در صورتی که این مدارک موجب اقناع وجدان قاضی شود و قاضی تشخیص دهد که این جرم اتفاق افتاده است، وقوع جرم ثابت می‌شود.

اثبات دزدی با دوربین مدار بسته

فیلم دوربین مدار بسته، به عنوان یکی از راه‌های اثبات جرم سرقت یا دیگر جرائم، به طور مستقیم به عنوان یکی از ادله اثبات دعوا در قانون ما پذیرفته نشده است و در زمره امارات است. اماره به عنوان یکی از ادله اثبات دعوا در قانون مدنی تعریف شده است و به قاضی در اثبات وقوع جرم کمک می‌کند.

در سال‌های اخیر تصاویر ضبط‌شده با گوشی موبایل، تبهکاران زیادی را به دام انداخته است

تبهکاران جلوی دوربین

وقتی حادثه‌ای در خیابان اتفاق می‌افتد شهروندان موبایل به دست می‌شوند تا لحظه‌ها را ثبت کنند. هرچند گاهی این موضوع موجب اختلال در کار گروه‌های امدادی و پلیس می‌شود اما این کار همیشه هم بد نیست و گاهی همین فیلم و عکس‌هایی که شهروندان از حادثه‌ها تهیه می‌کنند به پلیس در شناسایی و دستگیری تبهکاران کمک می‌کند. در این گزارش به تعدادی از پرونده‌هایی که با کمک همین فیلم‌ها رازگشایی شده‌اند، می‌پردازیم.

زورگیری در پارکوی

چند هفته قبل فیلم کوتاهی از یک صحنه زورگیری در فضای مجازی منتشر شد. این فیلم کوتاه تبهکار خشنی را نشان می‌داد که قصد زورگیری از سرنشین یک خودرو روی پل پارک‌وی را داشت. او در ترافیک و ازدحام خودروها به شیشه این خودرو می‌کوبید و با چاقویی که در دستش گرفته بود، قصد زورگیری داشت. هرچند او نتوانست شیشه خودرو را بشکند و مجبور به فرار شد اما انتشار این فیلم کوتاه که توسط شهروندان گرفته شده بود، بازتاب گسترده‌ای داشت و بسیاری از کاربران در شبکه‌های اجتماعی خواستار دستگیری و برخورد با زورگیران شدند. به دنبال این مطالبه بود که دادستان تهران دستور ویژه‌ای برای دستگیری این زورگیر و همدستانش صادر کرد و خیلی زود ماموران پلیس آگاهی موفق شدند مخفیگاه زورگیر خشن و ۳همدستش را در غرب تهران شناسایی و در عملیاتی ضربتی آنها را دستگیر کنند. در حالی که زمان کوتاهی از این حادثه نگذشته بود زورگیران در حالی که دستبند به دست داشتند توسط ماموران به محل حادثه بازگردانده شدند تا ضمن بازسازی صحنه زورگیری جزئیات بیشتری از این حادثه را بازگو کنند. در جریان بازسازی صحنه جرم هر یک از ۴ زورگیر نقش خود در این حادثه را شرح دادند. شاید مهم ترین دلیلی که سبب شد این پرونده خیلی زود به نتیجه برسد، فیلم کوتاهی بود که از این حادثه ضبط شده بود.

ضبط زورگیری در جاده کرج

۲ سارق سابقه‌دار وقتی در جاده کرج مشغول زورگیری از سرنشین یک خودرو شدند، نمی‌دانستند که شهروندی مشغول فیلمبرداری از این صحنه است و این زورگیری، آخرین زورگیری‌شان خواهد بود. اواسط تیرماه سال ۱۴۰۰ بود که انتشار فیلمی کوتاه از ۲زورگیر خشن در شبکه‌های اجتماعی خبرساز شد. این فیلم ۲جوان موتورسوار را نشان می‌داد که در اتوبان کرج جلوی خودرویی را گرفته بودند و با تهدید چاقو و کلت کمری از او زورگیری می‌کردند. این فیلم را سرنشینان خودروی دیگری گرفته بودند که انتشار آن در شبکه‌های اجتماعی جنجال زیادی به پا کرد. کاربران شبکه‌های اجتماعی، ضمن ابراز نگرانی از وقوع زورگیری، آن هم وسط اتوبان خواستار دستگیری و مجازات زورگیران شدند. اینچنین بود که پلیس، تحقیقات گسترده‌ای را برای دستگیری ۲زورگیر خشن آغاز و مدتی بعد آنها را دستگیر کرد. وقتی ۲زورگیر تحت بازجویی‌های فنی قرار گرفتند، معلوم شد که آنها از اعضای یک باند بزرگ زورگیری در استان البرز هستند و همدستان دیگری نیز دارند. اینجا بود که تیم‌های عملیاتی پلیس آگاهی فعال شدند و در چندین عملیات، ۱۶ عضو دیگر این باند را دستگیر کردند و در نهایت پرونده اتهامی ۷ زورگیر اصلی با صدور کیفرخواست به دادگاه انقلاب اسلامی کرج ارسال شد. در جلسه محاکمه که در شعبه یک دادگاه انقلاب اسلامی کرج برگزار شد، یکی از زورگیران در دفاع از خود گفت: آن روز دارو مصرف کرده بودم و قصد زورگیری نداشتم. از طرفی اسلحه‌ای که همراهم بود اسلحه واقعی نبود. متهم ردیف دوم نیز گفت که قصد آنها سرقت مسلحانه نبوده و تنها یک درگیری بوده است.

زورگیری باورنکردنی در بزرگراه صدر

یکی دیگر از فیلم‌های جنجالی و باورنکردنی که امسال در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد، مربوط به زورگیری در بزرگراه صدر بود. اواسط فروردین ماه امسال فیلمی از زورگیری در این بزرگراه منتشر شد که بازتاب گسترده‌ای داشت. آن طور که شواهد نشان می‌داد این زورگیری در روز روشن و در بزرگراه صدر اتفاق افتاد و ۳زورگیر با چاقو و قمه گوشی موبایل سرنشین یک دستگاه خودروی ال ۹۰ را سرقت کرده و با کمک ۲همدست موتورسوارشان گریخته بودند. انتشار فیلم این زورگیری به‌خصوص در فضای مجازی موجب ترس و وحشت شهروندان شد؛ طوری که به دستور رئیس کل دادگستری استان تهران، تیم‌های ویژه‌ای از پلیس آگاهی برای دستگیری عاملان این زورگیری جنجالی فعال شدند. ۶ روز زمان لازم بود تا کارآگاهان پلیس مخفیگاه زورگیران را که به یکی از شهرهای شمالی کشور گریخته بودند شناسایی و در عملیاتی ضربتی ۳نفر از آنها را دستگیر کنند. دستگیرشدگان در همان بازجویی‌های مقدماتی به این زورگیری خشونت‌بار اعتراف کردند و در شرایطی که چهارمین متهم همچنان فراری است پرونده اتهامی‌شان با صدور کیفرخواست به اتهام محاربه به دادگاه انقلاب اسلامی تهران فرستاده شد. بعد از محاکمه ۳زورگیر در شعبه ۲۸، ۲نفر از آنها به اتهام محاربه از طریق سلاح سرد به‌منظور بردن مال مردم و ایجاد ناامنی به اعدام محکوم شدند. سومین متهم نیز به اتهام معاونت در محاربه به تحمل ۲۵ سال حبس محکوم شد. همچنین دادگاه هر سه متهم را به اتهام مشارکت در سرقت با سلاح با توجه به شیوه ارتکاب جرم و دارابودن سابقه کیفری به تحمل ۱۰ سال حبس تعزیری و رد مال مسروقه در حق شکات محکوم کرد. علاوه بر این متهم ردیف اول به پرداخت دیه در حق یکی از شاکیان نیز محکوم شد.

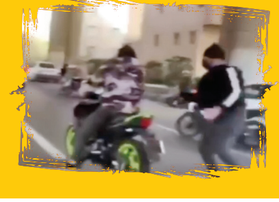

زنجیرکشی در بی‌آرتی

فیلم جنجالی دیگر که آن هم توسط شهروندان ضبط شده به حادثه زنجیرکشی در اتوبوس بی‌آرتی مربوط می‌شود که با کمک همین فیلم عامل این حادثه دستگیر شد. ضارب یک جیب‌بر بود که پس از شناسایی‌شدن توسط مسافران به یکی از آنها حمله کرد. او با زنجیر به مسافران اتوبوس هجوم برده و یکی از آنها را به‌شدت مجروح کرده بود، اما مدت کوتاهی پس از انتشار این حادثه خشن در یکی از روستاهای غرب کشور دستگیر شد. این فیلم موجب شد تا رئیس پلیس تهران از شهروندی که از حمله این فرد فیلم گرفته بود تشکر کند. شاکی این پرونده درباره آنچه اتفاق افتاده بود گفت: از محل کارم خارج شدم تا به خانه برگردم. طبق روال همیشه سوار اتوبوس شدم و حدود ساعت ۷ بود که دیدم مرد مهاجم اقدام به جیب‌بری کرد. او خودش را به سوژه‌اش نزدیک کرد و در ازدحام جمعیت موبایل را از داخل جیب سوژه‌اش سرقت کرد. بعد به‌دنبال سوژه دیگری بود که من ابتدا به سارق تذکر دادم و بعد به مردم گفتم که حواس‌شان به گوشی‌هایشان باشد؛ چراکه وی سارق گوشی است. من قبلا هم این مرد را در اتوبوس در حال سرقت دیده بودم. وقتی به مردم اعلام کردم که او سارق است، ناگهان وی عصبانی شد، با زنجیر به سمتم هجوم آورد و شروع کرد به زدن من. سرم از ۷نقطه شکاف برداشت و ۱۷ تا بخیه خورد. آن لحظه تصور کردم که جانم را از دست می‌دهم؛ فکر نمی‌کردم ضارب به این زودی دستگیر شود.

عکاسی از مومیایی

یکی از مشهورترین پرونده‌های جنایی سال‌های اخیر که با یک شهروند به نتیجه رسید مربوط به کشف یک جسد مومیایی شده است که با کنجکاوی زنی درباره همسایه‌شان اسرار آن برملا شد. چندی قبل زنی با پلیس تماس گرفت و گفت که مرد همسایه‌اش در حال جابه جایی یک جسد است. بعد از این تماس بود که ماموران کلانتری ۱۴۰ باغ‌فیض راهی محل حادثه شدند. آنجا خانه‌ای ویلایی بود که تبدیل به یک کارگاه مبل‌سازی شده بود. زنی که با ماموران تماس گرفته بود وقتی آنها را دید چند عکس نشان‌شان داد که مرد همسایه را در حال جابه جایی جنازه نشان می‌داد. او گفت: در حال صحبت با گوشی‌ام بودم که از پشت پنجره چشمم به مرد همسایه افتاد. چیزی را که شبیه به جسد بود لای نایلون و پارچه پیچیده و به‌صورت مومیایی در آورده و کشان‌کشان به سمت زیرزمین می‌رفت. اول شوکه شدم اما بعد از این صحنه عکس گرفتم و ماجرا را به پلیس ۱۱۰ خبر دادم.

عکس‌هایی که این زن به ماموران نشان داد جای تردیدی در وقوع یک جنایت باقی نگذاشته بود. به همین دلیل به دستور بازپرس جنایی مرد همسایه را که از اتباع پاکستان بود، دستگیر کردند و در بازرسی زیرزمین جسد مردی را کشف کردند که در پارچه قرار داده شده بود.

در این شرایط بود که مرد جنایتکار به قتلی که مرتکب شده بود اعتراف کرد. او گفت: در درگیری با مرد ایرانی که همکار و دوستم بود او را با ضربه‌ای که به سرش زدم به قتل رساندم و در ادامه جسد را در پارچه و نایلون پیچیدم و قصد داشتم آن را در زیرزمین دفن کنم اما پیش از آن نقشه‌ام لو رفت. این مرد درباره انگیزه‌اش از ارتکاب این جنایت نیز گفت: من و مقتول ۲ سالی بود که در آن خانه ویلایی با هم کار می‌کردیم. خانه متعلق به پدرزن و برادرزن مقتول بود. من با برادرزن مقتول دوست بودم و او ۲ سال قبل پیشنهاد داد تا به آنجا بروم و کار کنم. کارمان این بود که مبل می‌خریدیم و می‌فروختیم. گاهی هم مبل دست‌دوم می‌خریدیم و پس از تعمیر آن را می‌فروختیم. روز حادثه مبل‌هایی که من خریده بودم داخل حیاط بود. به مقتول گفتم اگر می‌شود مبل‌هایش را که داخل سالن چیده بود به اتاق یا گوشه سالن ببرد تا جا باز شود و من هم بتوانم مبل‌هایم را داخل سالن بگذارم. به مقتول گفتم باران می‌بارد و چوب مبل‌ها خراب می‌شود اما او به حرفم اهمیتی نداد و گفت هوا آفتابی است و بعید است باران ببارد. به او گفتم آب و هوا را دیده‌ام و هوا هم ابری است. بر سر همین مسئله جزئی، اختلاف و درگیری میان ما شکل گرفت و با قتل همکارم پایان یافت. در ادامه دور جسد پارچه‌های مبل و نایلون پیچیدم و بعد آن را با طناب بستم. انگار که مومیایی کرده باشم. آن را به زیرزمین بردم که بعد از آن دستگیر شدم.

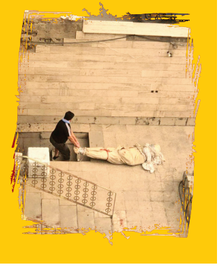

تهدید زورگیران با موبایل

یکی دیگر از مواردی که در آن گوشی موبایل علیه زورگیران عمل کرد ماجرای زورگیری از مردی در زیرگذر سه‌راه امین‌حضور است. این حادثه سال‌ها قبل اتفاق افتاد.

ماجرا از این قرار بود که مردی بعد از دریافت مبلغ زیادی پول از بانک خارج شد و با پای پیاده وارد زیرگذر سه‌راه امین حضور شد. او فکرش را هم نمی‌کرد که ۲زورگیر او را تحت نظر گرفته‌اند و از مقابل بانک تعقیبش می‌کنند. وقتی مرد همراه با کیسه پول به ورودی زیرگذر رسید، زورگیران موتورسوار فرصت را مناسب دیدند و یکی از آنها با چاقویی که در دست داشت راه مرد را سد و شروع به تهدید کرد. با این وجود این شهروند حاضر نبود به هیچ قیمتی پول‌ها را دودستی تقدیم زورگیران کند. او کیسه پول‌ها را بغل کرده بود و از خودش دفاع می‌کرد. در این شرایط جوان خشن با چاقو چند ضربه به این شهروند زد و او را مجروح کرد. درست در این شرایط بود که یکی از شهروندان که از بالای زیرگذر عبور می‌کرد متوجه این ماجرا شد و گوشی موبایلش را از جیبش بیرون آورد و به طرف زورگیران گرفت. او در حالی که از این صحنه فیلمبرداری می‌کرد شروع به تهدید زورگیران کرد. او گفت اگر مرد را رها نکنید، فیلمی را که از شما گرفته‌ام به پلیس می‌دهم و در حالی که شهروندان هم در حال جمع‌شدن در نزدیکی محل حادثه بودند زورگیران از ترس، فرار را بر قرار ترجیح دادند و بدون اینکه بتوانند نقشه زورگیری‌شان را عملی کنند گریختند. هرچند در این حادثه مرد جوان بر اثر اصابت ضربات چاقو مجروح شد اما چند روز بعد با کمک فیلمی که این شهروند گرفته بود زورگیران دستگیر و محاکمه شدند. گرچه اتهام اولیه آنها محاربه از طریق استفاده از سلاح بود اما در دادگاه از این اتهام تبرئه و در نهایت به تحمل حبس محکوم شدند.

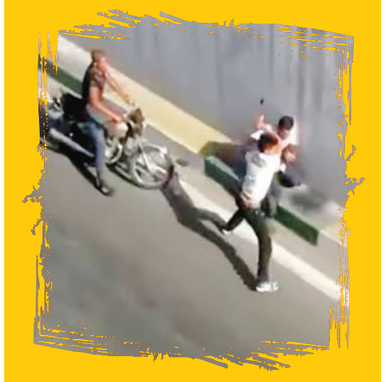

کارآگاه بازی دختر جوان

دختر جوان وقتی سارقان موبایل‌قاپ را دید از آنها فیلم گرفت و در صفحه شخصی‌اش منتشر کرد تا همین فیلم باعث دستگیری آنها شود. این پرونده چندی قبل در پایگاه دوم پلیس آگاهی تهران تشکیل شد. بررسی‌ها نشان می‌داد که سارقان با پرسه‌زدن در خیابان‌های مختلف پایتخت و حوالی ایستگاه‌های اتوبوس سراغ افرادی می‌روند که در حال صحبت با گوشی تلفن همراه خود هستند و در یک لحظه گوشی آنها را می‌قاپند و متواری می‌شوند. با افزایش سرقت‌ها، تیمی از مأموران برای شناسایی و دستگیری دزدان وارد عمل شدند و در تحقیق از مالباختگان معلوم شد یکی از آنها با موبایل از صحنه یکی از سرقت‌ها فیلمبرداری کرده است. در این فیلم ظاهر دزدان و موتورسیکلت آنها مشخص بود. او دختر جوانی بود که این فیلم را در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته و از مردم درخواست کمک کرده بود.

دختر جوان درباره سارقان که به اداره آگاهی رفته بود، توضیح داد: چند روز از انتشار فیلم سرقت گذشته بود که فردی به اکانت شخصی من مراجعه کرد و با ارسال چندین پیام اعلام کرد که سارق گوشی است و بعد از پیام او تصمیم گرفتم راهی اداره پلیس شوم و ماجرا را اطلاع دهم. به دنبال بررسی این تصاویر مأموران که سرنخ مهمی از یکی از دزدان به‌دست آورده بودند موفق شدند او و همدستش را دستگیر کنند.

ثبت لحظه زورگیری وسط اتوبان

پرونده دیگری که در آن تصاویر ضبط شده توسط شهروندان موجب دستگیری ۲زورگیر شد و حتی آنها را تا یک قدمی مرگ نیز پیش برد به حادثه زورگیری در بزرگراه نیایش مربوط می‌شود. مرداد سال ۱۴۰۱ فیلم کوتاهی در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد که به سرعت دست به دست شد و بازتاب فراوانی داشت. فیلم، جوانی را نشان می‌داد که در ترافیک بزرگراه نیایش، در حالی که یک چاقوی بزرگ در دست دارد سراغ یک پژو ۲۰۶ رفته، راننده را که زنی جوان است تهدید و گوشی‌اش را به زور سرقت کرده و در ادامه با همدستی موتورسواری که در آن سوی بزرگراه منتظر است فرار می‌کند. انتشار این فیلم که احساسات عمومی جامعه را جریحه‌دار کرده بود، باعث شد که عملیات ویژه پلیس برای دستگیری سارق خشن در مدت کوتاهی به نتیجه رسیده و او و همدستش دستگیر شوند. پرونده سارق اصلی که مجرمی سابقه‌دار بود و به تازگی از زندان آزاد شده بود، به اتهام محاربه به دادگاه انقلاب فرستاده شد و او در شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ابوالقاسم صلواتی محاکمه شد. متهم ۱۸ ساله که از اتباع افغانستان است، به دفاع از خودش پرداخت و جزئیات سرقت‌هایش را شرح داد. پس از پایان دور اول محاکمه، این زورگیر خشن به اتهام محاربه از طریق کشیدن سلاح و مشارکت در سرقت مسلحانه مقرون به آزار در شب به اعدام محکوم شد. او درخصوص مشارکت در سرقت‌های مقرون به آزار در روز و شب نیز به تحمل ۲۰ سال حبس محکوم شد. با این وجود پرونده با اعتراض متهم چند مرتبه بین دادگاه و دیوان عالی کشور دست به دست شد تا اینکه در نهایت او به خاطر سرقت‌هایش به ۱۰ سال زندان و رد مال و به جرم محاربه به ۱۵ سال حبس در تبعید محکوم شد.